

Christus' wederkomst, doch er zijn alleen nog maar „zielen“).

Nu wordt in dien „afgrond“ de duivel voor duizend jaar, d.w.z. gedurende heel de nieuwtestamentische periode „gebonden“; er staat in vs 2 een woord voor „binden“, dat elders wordt gebruikt voor „arresteer-“ „gevangen nemen“ (ook Christus is zoo gebonden, gearresteerd, in Gethsemane). De duivel heeft Hem gearresteerd, en „de menschen“ dachten sinds: die christenen, dat zijn maar wat dwazen, die achter een gearresteerd nazarener aan loopen. Neen, zegt God, kijk maar naar zijn Handelingen, die door de Apostelen zijn verricht: Hij heeft zijn tegenstander gearresteerd (vgl. Openb. 12, hij is neergeworpen, nadat hij ten dage van Christus' hemelvaart den strijd tegen het „kind der vrouw“, Christus, radikaal, ook in de machtssfeer, verloren had, nu Christus eerst door Gods recht getriumfeerd had). Die duivel is dus Christus' arrestant: hij kan niets meer, dan hem toegelaten wordt: het evangelie op het witte paard gaat triomfantelijk zijn eigen gang, en de „heidenen“, d.w.z. de natiën, de joodsche en de niet joodsche, vgl. 22:2, staan onder den invloed van het tot hen komende evangelie. Hij kan de „heidenen“ niet meer „verleiden“, d.w.z. niet uit den koers slaan, dien God met hen in wil treden; het evangelie laat zich niet terugduwen, en ook niet „in een hoek“ dringen. Wat heeft de doop al niet een massa in de wereld gedaan: alleen onbekeerden, of anders slecht nadenkende auteurs, schrijven boeken over de „algemeene geschiedenis“, waarin in alle talen wordt gezegd over..... den doop, dat wereldwonder, die wereldkracht (die, als antitype nog wel van den zondvloed, ook al zoo'n wereldwater, „ons nu ook behoudt“, 1 Petr. 3). Die binding van Satan begon, nog eens, niet met Constantijn den Grooten, doch met het uitgaan van den witten ruiter, d.w.z. direct na de eerste zegelopening van hoofdstuk 6. En nu blijft die duivel gearresteerd, d.w.z. gevangen, en gebreideld, totdat de duizend jaren zullen „voleindigd“ zijn.

„Voleindigd“.

Let goed op: dat is wat anders dan „geëindigd“.

Als er stond: ge-eindigd, dan zou dat beteekenen: eerst die duizend jaar, en DAARNA die nieuwe toestand, waarin de onder arrest gestelde duivel voor een korten tijd wordt losgelaten, om in eertijds ongekende woede, en met een uiterste concentratie van krachten (antichrist) te razen tegen de kerk.

Maar er staat: voleindigd. En dit woord wil zeggen: als de duizend jaar op hun eind beginnen te loopen. Of: als de krachten, die in die periode van duizend jaar zijn werkzaam geweest, hun hoogtepunt hebben bereikt, op hun „akme“ („hoogtepunt“, hun „record“) gekomen zijn. Er zijn eertijds voorbeelden aan te wijzen, waaruit blijkt, dat het grieksche woord, door „voleinden“ vertaald, zoo is uit te leggen (b.v. Op. 15:1: in de daar genoemde plaats is Gods toorn voleindigd, maar heusch niet: geëindigd).

En in dienzelfden tijd gebeurt hierboven, in de voor ons onzichtbare, maar dadelijk na den dood Christus' martelaren opwachende hemelzalen, een heerlijk wonder. Die hier door het „krima“, het vonnis, als arrestanten van het „Beest“, de „wereldmacht“ (Rome, en straks „Babel“) zijn getroffen, en gemarteld en gedood zijn, die zitten daar op „tronen“. Precies, zooals in Daniël 7 er „tronen“ waren, om den „Oude van Dagen“ heen geschaard, in het hemelconstitorie (Zach. 3). Daar zijn de „zielen“, maar ze hebben het goed, ze heerschen. Ze hebben hun „eerste opstanding“ achter den rug. Want de „eerste“ opstanding is begonnen toen ze in wedergeboorte als uit de dooden zijn opgetrokken, en ze is als eerste opstanding een voor eeuwig vastgelegd en nu erkend FEIT, een bevestigd feit geworden, toen ze (vgl. hoofdst. 11) in hun dood ten hemel opgenomen zijn; niet naar het lichaam, wel naar den inwendigen mensch. Hun „tweede“ opstanding, die zal straks komen, als hun lichaam, nu nog ergens in een schandepuit neergesmeten, wordt opgewekt, en ook zijn heerschersgewaden aan mag trekken. Zij „zaten“ (in het visioen) op tronen; d.w.z. ze gingen er op zitten, één voor één; telkens weer, als er eentje binnenkwam, zoo maar uit den brand der vervolging. Ze gingen er zoo maar op zitten, broeder Antipas, en broeder Jacobus, en broeder Petrus en broeder Paulus, en broeder Polycarpus, en al die anderen, die het zoo kwaad te verduren hadden gehad; en de broeders, die waren achtergebleven, hadden soms niet eens hen mogen begraven. Allemaal gingen ze op een mooien stoel („troon“) zitten, zoo zag Johannes het. Alleen de martelaren? Neen, neen, allemaal, die hun knie niet hadden gebogen voor het als God vereerde Beest. En zij leefden (vs 4); er staat niet: ze werden levend. Zij leefden, want ze waren bij hun verheerlijkt Hoofd.

Dat wil zeggen: als ge nu eens goed let, eerst op de „tijden“, dan op de „sferen“, dan ziet ge, dat de kerk toch maar een gróote en geweldige levende gemeente is. Kijk om u heen, onder de wolken, dan zegt ge: een dwalend hoopje ballingen en verschouelingen. Maar vergeet niet: elken dag wordt het aantal kerkmenschen hier-bóven grooter en grooter, en wordt het aantal kerkmenschen hier beneden kleiner en kleiner. Hier beneden ziet ge alleen maar dien rooden draad van bloed, vervolgingsbloed. Maar kom maar eens boven: daar leeft dat HEELE gezelschap al; en de rest, die komt wel gauw achterna: de Meester komt met haast. Zij leven, en alleen zij leven; want „de overigen der dooden leefden niet“ (er staat niet: ze werden niet levend, maar: ze leefden niet; dezelfde uitdrukking als zoeven in den griekschen tekst). Die andere gestorvenen hebben nl. geen eerste opstanding ooit beleefd, ze zijn nooit wedergeboren, gingen dus ook niet naar Vaders huis, want ze wilden dien Vader niet, en krijgen dus ook nooit een tweede opstanding: de tweede komt alleen ná een eerste.

Daarom „leeft“ die machtige romeinsche keizer niet. En die moordenaars van Antipas, en van Petrus, en Paulus, en Jacobus, en Polycarpus, die moordenaars, die hier beneden zoo breed uithalen, en almaar zingen: wij leven, wij leven vrij, wij leven blij, ze leven niet, ze leven echt niet, als ge maar achter de wolken kijkt, christenmenschen. Ze blijven dood, al die duizend jaar: God heeft met hen al afgedaan, zij hebben hun loon weg, de quitantie is al voldaan, de „handel“ met hen is afgesloten; hen wacht alleen maar consequentie van hun eersten dood in den tweeden. Hun eerste dood was als feit bezegeld, toen zij, ontwaakt uit hun zanderoos, de oogen openden „in de pijn“. Maar wie deelt in de eerste opstanding, wie het dus uithoudt tot in den dood, die heeft van den tweeden dood, die straks komt bij Christus' wederkomst, niets te vrezen; want over hen heeft die tweede dood geen bevoegdheid, zoo besluit vs. 6.

Zeg nu zelf, of hier iets van een apart „rijk“ gezegd wordt?

Niets.

Het is alleen maar een kijk achter de schermen. Het RIJK, dat is hier boven en hier beneden precies hetzelfde. Het RIJK is des Heeren; Hij haalt de rijkshuizen elken dag in steeds groeiend getal naar boven; daar wachten ze, reeds in hun koningswaarde erkend, op den dag, waarop hun Kurios hun

Hoe zullen wij ontvlieden....

„Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen?“

Hebr. 2:3.

We zijn als leem in de handen van den pottenbakker. We moeten maar niet denken, dat de HEERE met ons niet kan doen, wat een pottenbakker doet met een werkstuk dat misvormd is. God doet barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden. Maar Hij is ook een ijverig God, die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht dergenen die Hem haten, Ex. 20:5, 6.

Nu heeft men beweerd, dat dit wel zoo was onder het Oude Testament. Maar dat in het Nieuwe Testament van verbondswraak in eigenlijken zin geen sprake was. Doch dit is een ijdel beweren.

Heel de brief aan de Hebreërs o.a. getuigt ertegen. Om te beginnen: De eerste verzen van hoofdstuk 2. Wij, geloovigen onder het Nieuwe Testament, moeten ons nog meer houden aan hetgeen door ons gehoord is, dan de oudtestamentische geslachten.

Tot de vaders heeft God eertijds vele malen en op velerlei wijze gesproken door de profeten. Maar in de volheid des tijds heeft God Zijn Zoon gezonden, om door Hem ons toe te spreken.

Van dien Zoon, Jezus Christus, heeft het eerste hoofdstuk heerlijke dingen gezegd. Hij is het afschijnsel van Gods heerlijkheid. Wie Hem gezien heeft, heeft den Vader gezien. Hij is de afdruk van Gods wezen. God uit God en Licht uit Licht. Hij heeft ons den Vader verklaard, Joh. 1:18.

Juist omdat God tot ons gesproken heeft door Zijn Zoon, daarom is onze verantwoordelijkheid grooter dan onder de oude bedeeeling.

Daarom moeten wij ons te meer houden aan hetgeen door ons gehoord is.

Het hart er op zetten, Ernst er mee maken. Alle aandacht er aan geven. Opdat we niet doorvloeien, zegt de St. Vert.

Beter vertaald: Opdat wij niet voorbijrijven. Opdat we niet op-drift-geraken. De schrijver zal gedacht hebben aan een schip op een rivier. Dat koers moet houden en binnenvallen in een haven.

Als dat schip zonder stuur en koers maar met de stroom meedrijft, gaat het aan de haven voorbij, drijft af naar de zee, mist z'n bestemming.

Dat is een duidelijk beeld van wat er met duizenden in de kerk gebeurd is.

Ze hielden zich niet vast aan Gods beloften.

Zetten hun hart niet op wat de HEERE hun bevolen had. Het Woord pakte hen niet meer. Het evangelie achtten ze voor niets. En zoo dreven ze af.

Willoos en stuurloos. Dat gaat vanzelf. Men hoeft er geen hand voor uit te steken. Men laat zich maar met de stroom drijven.

Maar het einde is, dat ze omkomen onder Gods rechtvaardige straf.

Dat het om zulke ernstige dingen gaat lezen we in v. 2 en 3.

zaak ook publiek zal beslechten; en dan komt alles zooals het eeuwig zich zal afteekenen: 'n tweede dood (lichaam-ziel), een tweede opstanding (lichaam-ziel), een vrijgegeven terrein, schoongeveegd van het vuil van het Beest, een nieuwe aarde immers; en dan zal ook daar de Polis, de Stad, zijn van: Nieuw Jeruzalem.

We hebben hier dus niets meer bedoeld, dan een kleine vermaning tot voorzichtigheid. De spreekwijze van een duizendjarig „rijk“ zullen we wel niet gauw kwijt raken; en we hebben er tot op zekere hoogte geen bezwaar tegen, althans geen principieel, als men ermee bedoelt: heel de periode van de duizend jaar, zooals ze zich in alle sferen laat zien als periode van den RIJKSTRIUMF. Triumfeeren doet het RIJK na Pinkster. Maar het was er al lang. De duizend jaar maken geen nieuw rijk, doch brengen het bestaande tot zijn rust. Door strijd, goed, maar toch tot rust. Het Rijk is één. Het is opgericht in Genesis 1, omvergeblazen, naar het scheen in Gen. 3, hersteld in Gen. 3:15, aangevochten vooral in de dagen van Christus' heilswerk hier beneden, Openb. 12, tot triumf gekomen door de missie, en den doop, en de prediking, en het wonderlijke evangelie, gefixeerd door de arrestatie van Satan (die het meest van alle kreaturen te verkroppen heeft, NOG VANDAAG); en zie, het wordt nog éénmaal op het zwaarst beproefd tegen de laatste periode binnen de duizend jaar. Maar het komt tot zijn rust in de 10 x 10 x 10 jaren van Augustus en van Truman en van Stalin en van wie er volgen mogen (of: mágl!).

Zet dus het woord „rijk“ alleen maar tusschen aanhalingsteekens, en probeer van dat woord af te komen. Zeg desnoods: de duizend jaren van de DOORBRAAK van het Rijk.

Want wij zijn de menschen van Pinkster, en dus van de doorbraak, de doorbraak door de geleiden van den „weerhouder“ uit 2 Thess. 2.

Gezegende doorbraak. Maar dan zóó. K. S.

UIT DE SCHRIFT

In v. 2 wordt gezegd, dat onder het oude verbond alle overtreding van en ongehoorzaamheid aan het Woord rechtvaardige vergelding vond.

Toen ging het om een woord door de Engelen gesproken.

Ongetwijfeld denkt de Hebreërbrief daarbij aan de wetgeving op den Sinaï.

In Hand. 7:53 zegt Stefanus tot de Joden, dat zij de wet ontvangen hebben door beschikking of tusschenkomst van de Engelen.

En Paulus zegt hetzelfde in Gal. 3:19.

Welken dienst de Engelen bij de wetgeving verricht hebben, daarover is dunkt mij niets met zekerheid te zeggen, omdat de Schrift er verder van zwijgt. Maar dat ze daarbij dienst hebben gedaan is zeker.

Doch hoewel slechts door engelendienst tot Israël werd gesproken, was het Woord toch vast. Het had rechtsgeldigheid. Israël moest er maar naar hooren en naar doen. En als het dat niet wilde kon het rekenen op Gods straffen.

Alle overtreding en ongehoorzaamheid ontving rechtvaardige vergelding. Wie met opgeheven hand, dat is opzettelijk, willens en wetens een gebod des HEEREN overtrad, moest met den dood gestraft worden.

Als heel het volk zich om Gods beloften niet bekommerde en Gods geboden overtrad, dan werd de HEERE voor zijn volk een verterend vuur.

Heel de geschiedenis van het oude volk Gods is daarvan één doorlopend bewijs. We lezen in Deut. 7:10: „God vergeldt een ieder van hen, die Hem haten, in zijn aangezicht, om hem te verderven. Hij zal het zijn hater niet vertragen, in zijn aangezicht zal Hij het hem vergelden.“

God vond het erg als zijn volk geen acht gaf op Zijn Woord.

Maar als dat reeds zoo was met het Woord door de engelen gesproken, dan is het nog veel erger als wij geen acht geven op het Woord gesproken door den Zoon. Als wij ons hart niet zetten op het Evangelie van Jezus Christus.

Naar mate ons meer gegeven wordt, wordt meer van ons geëischt.

Hoe zullen wij dan ontvlieden, als wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen.

Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij de zaligheid niet achten.

De Hebreërbrief richt zich niet tot een enkel lid van de gemeente.

De waarschuwing wordt niet geadresseerd aan een deel van de kerk.

Maar aan heel het volk des HEEREN, waarbij de schrijver zichzelf insluit.

Het wordt in de kerk soms zoo, dat men een woord van waarschuwing wel op z'n plaats acht voor den zelfkant van de gemeente. Als over deze of dergelijke teksten gepreekt wordt luisteren velen voor anderen. Men denkt: Dat is wel eens goed voor broeder zus en

zuster-zelf blij. Maar mand h-vaarlijk. Hoe rechtva-zalighe. Waar blijdsch. Waar blijds. Wat w-leven e. Zou-acht g. Die beschrij-geen h. God-geving-zonde ons me-erfenis, lijk is e-lief he-geboort. Hem g-hebbe. Zijn onze k-Christu

SAL

Op v-van de-samens-de Gen-telijke. Gerefo-nerale, de Ker-meerde. In o-uit de

Voos. Te o-ring, h-gebed. Over-nomen. kerk-zitter.

De o-we elk-verantw-gebeur-gen, di-wel ge-zij ontl-hoeven-formite-achien. de Ger-ken tot-waarin-geloov-op dezi.

De o-op o.a. Toch-ten, en-woorden-wegval-zoals-gemer-liter, i-zaak g-schellj-vaak i-tijd va-teit, ni-te was-en zoo-meente-en wij-kerken-geen v-ontbres-ref. de-ken? 2-dit gev-dit var.

Door-gereag. In h-tenden-en ga-zoeken-kerkhi

en dan komt
n: 'n twee-
opstanding
hoongevraagd
de immers;
van: Nieuw

eld, dan een
spreekwijze
el niet gauw
kere hoogte
leel, als men
e van de
h in alle
ode van
ren doet het
al lang. De
brengen het
goed, maar
opgericht in
in Gen. 3,
oral in de
eden. Openb.
en den doop,
lie, gefixeerd
eest van alle
VANDAAG);
erst beproefd
id jaar. Maar
10 jaren van
n van wie er

usschen aan-
at woord
tuzend jaren

ster, en dus
gelederen van
66. K. S.

SCHRIFT

oude verbond
heid aan het

Engelen ge-
aarbij aan de

Joden, dat zij
ng of tus-

19.
aving verricht
zekerheid te
zwijgt. Maar
teker.

st tot Israël
vast. Het had
aar hooren en
n het rekenen

heid ontving
geheven hand,
en gebod des
dood gestraft

often niet be-
dan werd de
vuur.

volk Gods is
ezen in Deut.
hen, die Hem
verderven. Hij
aangezicht zal

acht gaf op

at Woord door
veel erger als
oken door den
het Evangelie

t, wordt meer

op zoo groote

ij de zaligheid

een enkel lid

seerd aan een

EN, waarbij de

men een woord

acht voor den

ze of dergelijke

voor anderen

broeder zus en

zuster zoo. Die mogen het zich wel aantrekken. En zelf blijft men buiten schot.

Maar de HEERE wil ons allen waarschuwen. Niemand heeft die waarschuwing niet nodig. Het is gevaarlijk als iemand denkt: Dat geldt voor mij niet.

Hoe zullen wij ontvlieden. Hoe zullen wij aan Gods rechtvaardige straf ontkomen, als wij op zoo groote zaligheid geen acht hebben.

Waarom is er in de gemeente dikwijls zoo weinig blijdschap des geloofs?

Waarom ontbreekt het velen aan „vrijmoedigheid“, blijde zekerheid?

Waarom is het vaak zoo weinig aan ons te merken, dat wij rijk zijn in God en dat we getroust zijn in leven en in sterven?

Zou het niet dikwijls hieraan liggen, dat we geen acht geven op zoo groote zaligheid?

Die zaligheid is zóó groot, dat geen pen het kan beschrijven, geen mond het ten volle kan uitspreken, geen hart het kan bevatten.

God schenkt ons „zoo maar“, uit louter genade, verging der zonden en eeuwig leven. Redding van de zonde en van den duivel en van den dood. Hij begiftigt ons met een heil, dat nooit vergaat en belooft ons een erfenis, die onverderfelijk, onvergankelijk, onverwelklijk is en in den hemel voor ons bewaard wordt. Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Joh. 3:16.

Zijn we daar altijd vol van? Is dat de kracht van onze kracht en het leven van ons leven, dat God in Christus ons een genadige Vader is?

SAMENSPREKING met Deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken

Op Vrijdag 19 Januari 1951 werd in het gebouw van de Theologische Hoogeschool te Kampen de derde samenspreking gehouden tusschen de deputaten van de Generale Synode, 's-Gravenhage 1950, van de Christelijke Gereformeerde Kerken voor eenheid onder de Gereformeerde Belijders, en de Deputaten van de Generale Synode, Amersfoort 1948, van de Gereformeerde Kerken voor contact met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

In onderling overleg wordt het volgende uittreksel uit de notulen gepubliceerd.

Voorzitter: Prof. L. H. van der Meiden.

Te ongeveer halfelf opent de voorzitter de vergadering, hij leest voor Efeze 1:15-23, en gaat voor in gebed.

Overeenkomstig het in de vorige samenspreking genomen besluit zal ditmaal in 't bijzonder over de kerk worden gesproken. Op verzoek van den voorzitter wordt het gesprek van Geref. zijde geopend.

De Geref. Deputaten achten het niet noodig, dat we elkaar in alle dingen, waarin we verschillen, ter verantwoording zouden roepen. De vraag is voor hen: gebeuren er in de Chr. Geref. Kerken officiële dingen, die zouden nopen tot de vraag, of de confessie wel gehandhaafd wordt. En deze vraag beantwoorden zij ontkennend. Men kan verschillen over de vraag, in hoeverre in de Chr. Geref. pers de leer van de pluriformiteit van de kerk naar voren komt; ook is er misschien verschil in waardeering t.a.v. de I.C.C.C. Maar de Geref. deputaten zouden het gesprek willen beperken tot de vraag: is er in de officiële uitspraken iets, waarin de belijdenis niet wordt gehandhaafd. En dan gelooven zij, dat de Chr. Geref. en de Geref. Kerken op dezelfde basis staan.

De Chr. Geref. deputaten merken in antwoord hierop o.a. het volgende op:

Toch is het goed, over de verschillen door te praten, en wel met de bedoeling, dat we het zóó eens worden met elkaar, dat de nuanceeringen als vanzelf wegvallen. Al verwerpen zij de pluriformiteitsleer, zooals Kuyper die voordroeg, hunnerzijds wordt opgemerkt, dat we de pluriformiteitsleer, wel niet idealiter, maar toch necessitate coactus (door de noodzaak gedwongen) moeten aanvaarden. Er is een menselijke factor in de kerk, en daardoor komen we vaak naast elkaar te staan. Dat was al zoo in den tijd van de Hervorming. Er is een Geref. pluriformiteit, niet om elkaar te verketteren, maar om elkaar te waardeeren, en op grond daarvan elkaar te zoeken, en zoo mogelijk tot eenheid te komen. De Geref. Gemeenten, de Geref. Kerken — synodaal en art. 31 — en wijzelf aanvaarden alle de belijdenis. De synodale kerken zijn wel dwalende kerken, maar daarmee nog geen valsche kerken. Als dat waardeeringselement ontbreekt, heeft spreken geen zin. Een der Chr. Geref. deputaten stelt de vragen: hoe ziet u onze kerken? Zijn zij ware kerken? Zoo ja, wanneer zijn zij dit geworden? Tot hoelang blijven ze dit? Waar hangt dit van af?

Door de Geref. deputaten wordt hierop als volgt gereageerd:

In het van Chr. Geref. zijde opgemerkte liggen twee tendenzen: enerzijds: heb waardeering voor elkaar, en ga vanuit de waardeeringsgedachte vereeniging zoeken; en anderzijds: denken we wel gelijk over de kerkhistorie, enz.? Wat het eerste aangaat: waarde-

Als men ons vraagt, wat wij erge zonden vinden, dan zeggen we: Zonden van echtbreuk en diefstal en moord en dronkenschap. En inderdaad die zonden zijn erg. En wie in die zonden volhardt zal het verderf niet ontvlieden.

Maar weten we wel, dat ongeloof een erge zonde is? De bron van alle zonden? Het ergste wat er wezen kan?

En het niet achten van de groote zaligheid is ongeloof. We kunnen fatsoenlijke leden van de kerk zijn, te goeder naam en faam bekend. We kunnen zitten in een gestoelte der eere en mannen van name zijn. En toch op zóó groote zaligheid geen acht nemen. Maar hoe zullen we dan Gods rechtvaardige vergelding ontvlieden? De Hebreërbrief wil zeggen: Op geen enkele wijze kunnen we Gods straf ontgaan, wanneer we het woord der zaligheid niet bewaren in een eerlijk en oprecht hart.

We mogen en moeten allen dit woord van vermaning rustig overwegen. Hebr. 13:22.

We zitten soms vol van ditjes en datjes, die de moeite niet waard zijn, dat we er ook maar een seconde aan denken. We bekommeren ons over veel en velerlei, dat de moeite niet waard is, dat we onze aandacht er aan schenken.

Laten we acht nemen op die groote zaligheid, die God ons in Christus Jezus schenkt. Geloof oprecht Gods beloften. Ze zijn waar en betrouwbaar.

Houdt u eenvoudig aan Gods bevelen. Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid. Aan Hem hebt gij genoeg in leven en sterven.

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

ring voor personen kan geen basis voor vereeniging zijn; de kerk is alleen te bouwen en samen te houden als we ons houden aan de belijdenis. Wij waardeeren bij u het leven naar de Schrift. Wat het tweede betreft: God heeft niet gewild een kerk van knappe menschen, maar van geloovigen. Als we moeten wachten, totdat we het eens zijn over 1892, over de methode van reformatie, de kerkgeschiedenis en het kerkrecht, komen we nooit bij elkaar, maar dan zou de kerk ook worden overgeleverd aan de theologen. We willen de gestelde vragen niet ontduiken, maar zagen ze liever van tafel genomen.

Ten aanzien van de pluriformiteitsleer, necessitate coactus, merken de Geref. deputaten op, dat pluriformiteit wil zeggen: één wezen van de kerk ontplooit zich als eene wezenskerk in verschillende vormen. Maar hier is dit bezwaar tegen in te brengen, dat deze vormen elkaar weerspreken. God heeft nooit ja en neen verbonden tot één wezen. We mogen nooit de feiten tot grondslag maken voor een uitspraak over de waarheid Gods. Feiten zijn geen normen. De historische ontwikkeling of verbastering mag geen grond zijn voor wat we gelooven.

Van Chr. Geref. kant wordt ter sprake gebracht, hoe we moeten oordeelen over 1886 en 1892. Naar hun inzien was de doleantie historisch onjuist. De ware kerk was er in 1886, en daarom hadden de doleerenden zich terstond daarbij moeten voegen. In 1944 stond de zaak net zoo. Zij, die zich in de Geref. Kerken niet meer konden vinden, hadden niet een nieuwe kerk moeten stichten, doch zich terstond bij de Chr. Geref. Kerken moeten voegen. En wat 1892 aangaat, als u in 1944 niet met de Geref. Kerken kon blijven samenleven, dan is daarmee toch onze houding in 1892 gerechtvaardigd? 't Is van belang, dat we hierover tot een gelijk historisch oordeel komen. Al is dat geen zaak, waarop de samenleving mag afstuiten.

Van Geref. zijde wordt op een en ander het volgende geantwoord:

Ieder, in welke kerk ook, die tot een recht inzicht komt, moet eerst zijn gaven ten nutte en ter zaligheid aanwenden in den kring, waarin hij verkeert; terwille van de waarheid moet hij trachten zooveel mogelijk menschen mee te krijgen. Verder: we werden in 1944 niet kerkelijk dakloos; het kerkverband werd verbroken, en dat moesten we bewaren en herstellen. Er werd in 1944 door ons niet iets nieuws opgezet; dan hadden we ernstig moeten overwegen: mogen we dat wel? Wat 1892 betreft: werd u verhinderd in uw ambtelijke bediening, gelijk wij in 1944? U had o.i. in 1892 aan het werk moeten gaan, en bezwaren tegen de leer van Kuyper moeten inbrengen, al geven we toe, dat uw bezwaren waarschijnlijk wel gesmoord zouden zijn. — Het zal zoo blijven, dat er bij ons zijn, die uw houding in 1892, en bij u, die onze houding in 1944 afkeuren. Maar we moeten het dilemma niet stellen: A naar B, of B naar A; we moeten als kerken, die zich houden aan de belijdenis, tot elkaar komen.

Tegen de pluriformiteitsleer, necessitate coactus, wordt van Geref. zijde nog als bezwaar ingebracht, dat, als een gemeentelid, dat vermaand wordt over een zonde, antwoordt: het zit in de omstandigheden, dit toch niet goedgekeurd wordt. Zoo kan een pluriformiteit, door de omstandigheden gedwongen, niet goed zijn.

Van Chr. Geref. kant wordt hierover opgemerkt:

hier aan deze tafel is een openbaring van de pluriformiteit, in de twee groepen van kerken, die elk voor zich zeggen ware kerken van Christus te zijn. Doch de openbaringsvorm van de kerk van Christus is niet alleen in deze twee groepen gegrepen, maar is ook te zoeken bij de Geref. Gemeenten en bij de Geref. Kerken (syn.). Die hebben naast de belijdenis eenige bepalingen. Worden ze daardoor valsche kerken? Wel zijn het dwalende kerken. We moeten met elke kerk, die het bloed van Christus handhaaft, en die 't Woord Gods in zijn gezag erkent, willen praten.

Van Geref. zijde wordt hiertegenover herinnerd aan het rapport, in 1937 op de Chr. Geref. synode uitgebracht, waarin telkens gezegd wordt, dat het wezen van de kerk bestaat in de vergadering, niet in de potentie, maar in de actie van het vergaderen. Van dat rapport hebben we met veel genoegen kennis genomen. Maar daarom lijkt ons het spreken van den openbaringsvorm van de kerk niet juist; 't komt ons voor, dat het spreken hier divergeert van dat Rapport. Bezwaar wordt ertegen gemaakt om de vier „Geref.“ kerkengroepen met elkaar op één lijn te stellen: de synodaal Geref. Kerken deden een te verwerpen uitspraak in 1948, en bovendien zetten ze ambtsdragers af, die de Heere niet afzette; en de Geref. Gemeenten gaven in 1931 een uitbreiding aan de belijdenis, die in strijd is met de waarheid, en een bron van ellende, ook in de prediking. Hiermee zeggen we niet, dat een kerk, door één keer te dwalen, valsche kerk wordt; maar de synodaal Geref. Kerken hebben deze dwalingen na voortdurend vermaan gehandhaafd. Zulke dingen liggen er niet tusschen de Chr. Geref. Kerken en de Geref. Kerken. — U zegt: waar het bloed van Christus gehandhaafd wordt, daar is de kerk. Maar dat bloed werd vergoten voor de vergadering der kerk. Wie zegt: in den naam van Christus verbleeden we Daddens, D. van Dijk, H. J. Schilder te preeken, die zondigt tegen het bloed van Christus!

Wij zeggen niet: wij zijn alleen de ware kerk. De Geest des Heeren is vrij. Die kan zoo werken, dat men hier of daar het praedicaat: ware kerk, niet meer kan ontzeggen. Maar dan zal men de waarachtigheid van het kerk-zijn moeten bewijzen door zich haastig te vereenigen. God beware ons er voor, dat we naast elkaar zouden gaan leven in goeden broederzin, in breedere correspondentie; er is maar één ding geoorloofd: samen ons buigen onder de heerschappij van Christus om ons door Hem te laten vergaderen in eenigheid des geloofs.

Aan het eind van de samenspreking wordt door de Chr. Geref. deputaten besloten, dat zij in eigen kring zullen vergaderen teneinde de vraag te overwegen: hoe dient onze houding in de toekomst te zijn op grond van de gevoerde besprekingen? We moeten eerbiedig de zaken aan den Heere voorleggen en trachten te komen tot een verantwoorde beslissing.

Van Geref. zijde wordt nog opgemerkt, dat voor de toekomst veel afhangt van de leiding, die wordt gegeven. Ook wordt er nog op aangedrongen, omdat het hart van de kerken niet in de synode, maar in de kerken klopt, dat er ook plaatselijk contact zal worden gezocht.

Nadat de voorzitter erop aangedrongen heeft, dat niemand deze belangrijke zaak in zijn gebed zal vergeten, gaat Prof. Jager voor in dankgebed, en sluit de voorzitter te ongeveer 4 uur de vergadering.

„De techniek van het bezwaard zijn“

In de dagen van 1944 heeft ondergeteekende, in zijn gepubliceerde correspondentie met de heeren Polman-Ridderbos c.s., gesproken over de „techniek van het bezwaard zijn“. Daar was aanleiding toe, omdat over de betekenis, het recht, en de consequenties van het „niet voor vast en bondig houden“ gesproken werd en worden moest. De H.H. Ridderbos-Polman c.s. meenden, dat het in de kerk een chaos worden moest, als men een besluit „niet voor vast en bondig hield“. Zij wilden daarmee in feite artikel 31 K.O. buiten werking stellen; want hun betoog kwam hierop neer: een besluit niet voor vast en bondig houden, dat leidt tot een chaos; een chaos is nooit een van God komend geschenk, God geeft alleen goede geschenken; iets, wat oorzaak van een slecht gevolg (oorzaak, geen aanleiding) móet zijn, kan zelf niet goed zijn: ergo: voor vast en bondig houden is altijd noodig in dien zin, dat men begint een besluit uit te voeren, ook al is het tegen Schrift en K.O. Wie meent, het niet te mógen uitvoeren, die moet het kerkverband dan maar verlaten. Maar erin blijven, en een besluit niet uitvoeren, dat is innerlijk tegenstrijdig, en mag dus niet voorkomen. Zoo schreven de H.H. Polman-Ridderbos het, en hun synode keurde die ongereformeerde ideeën met de eraan verbonden consequenties zoo maar goed. Hoe is 't eigenlijk mogelijk geweest? Een besluit niet voor vast en bondig houden, zoo was hun redeneering, dat mag wel, indien het een theoretisch oordeel is. Maar daaraan praktische consequenties verbinden, die verder zouden gaan, dan het indienen van bezwaren (wat zij destijds meteen onmogelijk maakten langs den geordenden weg, want synode A bleef net zoo lang zitten en met stokken